

Moderní dějiny

Stát v moderní době

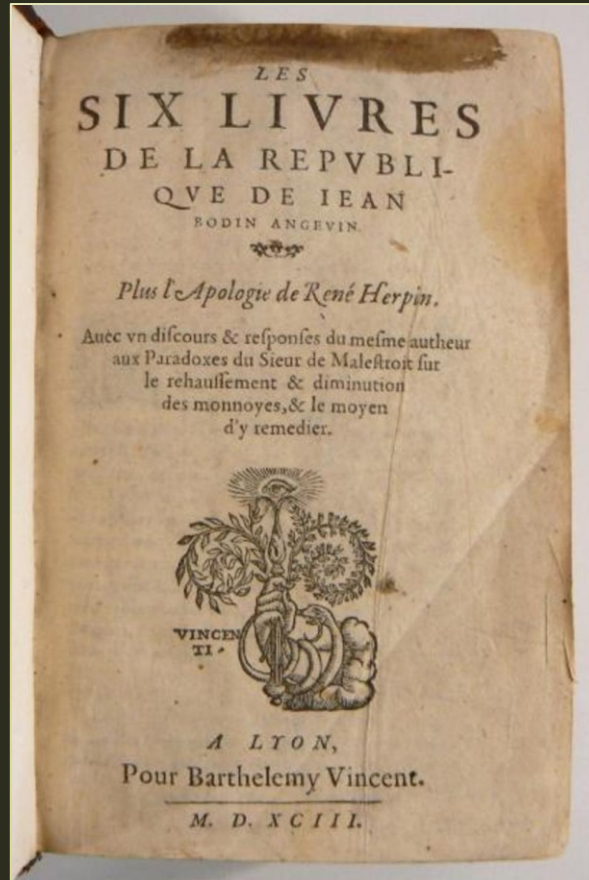
Školní definice státu

- Velký sociologický slovník 1996, Heslo: Stát, s. 1218-1219.
- Stát: „organizovaná politicky jednotná společnost (resp. politické společenství) na určitém území, tzn. v určitých hranicích, s jednotným zákoníkem, vládou a správou.“ Základními znaky státu jsou : „veřejná donucovací moc, souhrn příspěvků vybíraných od příslušníků státu k vydržování zvláštní veřejné donucovací moci a územní organizaci obyvatelstva“. Hlavními atributy jsou podle VSS moc („síla způsobilá vnutit jednotlivcům a skupinám cizí vůli jako závaznou, podřídí jí této vůli i za pomoci hrozby násilí nebo použití fyzického násilí) a autorita (závazná řídicí vůle, které se individua podřizují). Stát disponuje suverenitou jako monopolní a vrchní nositel (tvůrce a ochránce) právní tvorby

- ▶ Stát má monopol na vytváření vlády na svém území (podle Maxe Webera – má „monopol nástrojů legitimního donucování“).

Moderní stát již necharakterizuje legitimizace výkonu panství nad poddanými z odpovědnosti vůči bohu, nýbrž ústavou určená odpovědnost vůči lidu, tedy občanům společnosti. Takový stát není státem dynastickým, teritoriálním, ale státem národním a občanským. Tento stát, jak jej chápeme dnes, je ovšem pouze státem v moderní epoše. Zrodil se ze sporů mezi církví a státem, mezi říší a regionálními/národními státy, mezi panovníkem a šlechtou.

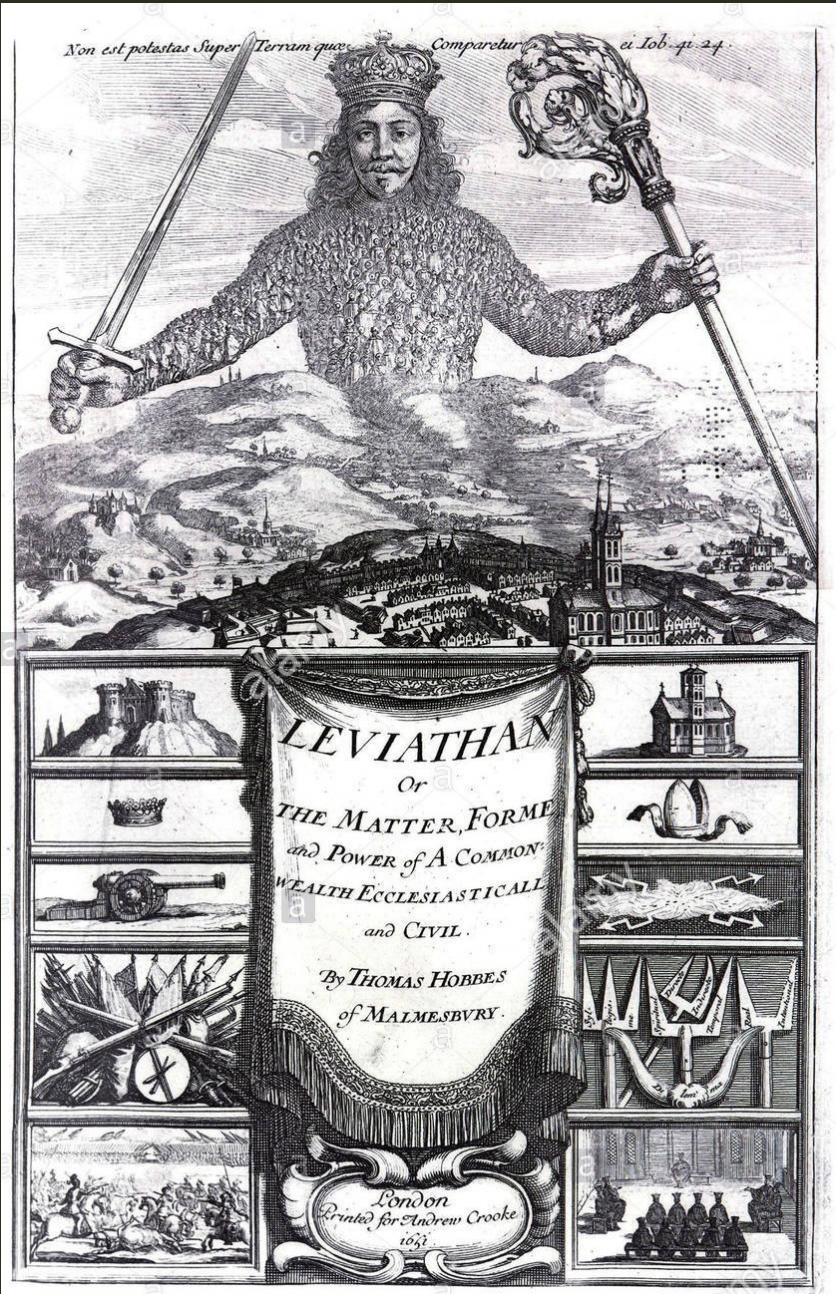
Šest knih o státu (1576)

Jean Bodin (1530-1596)

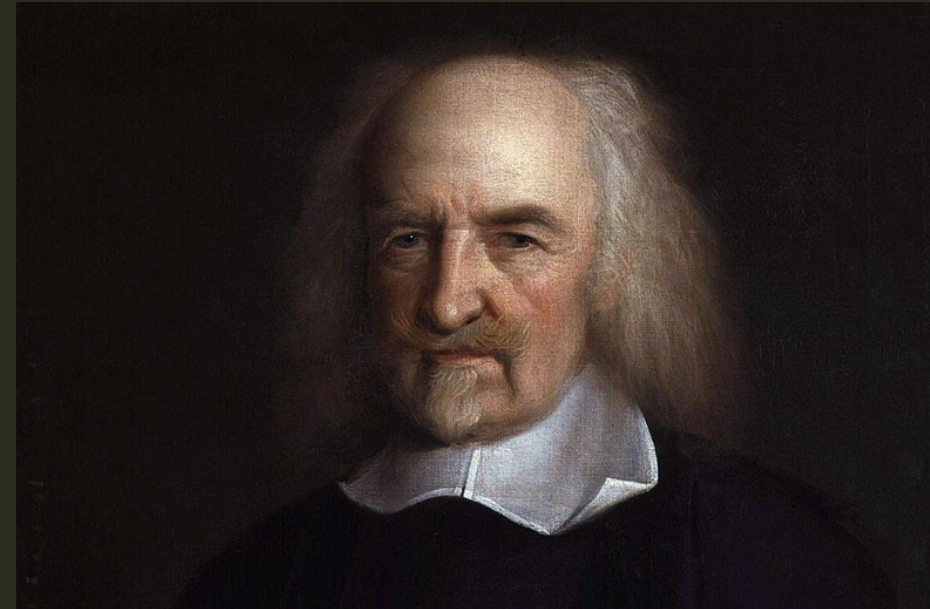
S
u
v
e
r
e
n
i
t
a

s
v
r
c
h
o
v
a
n
o
s
t

1651 Leviathan

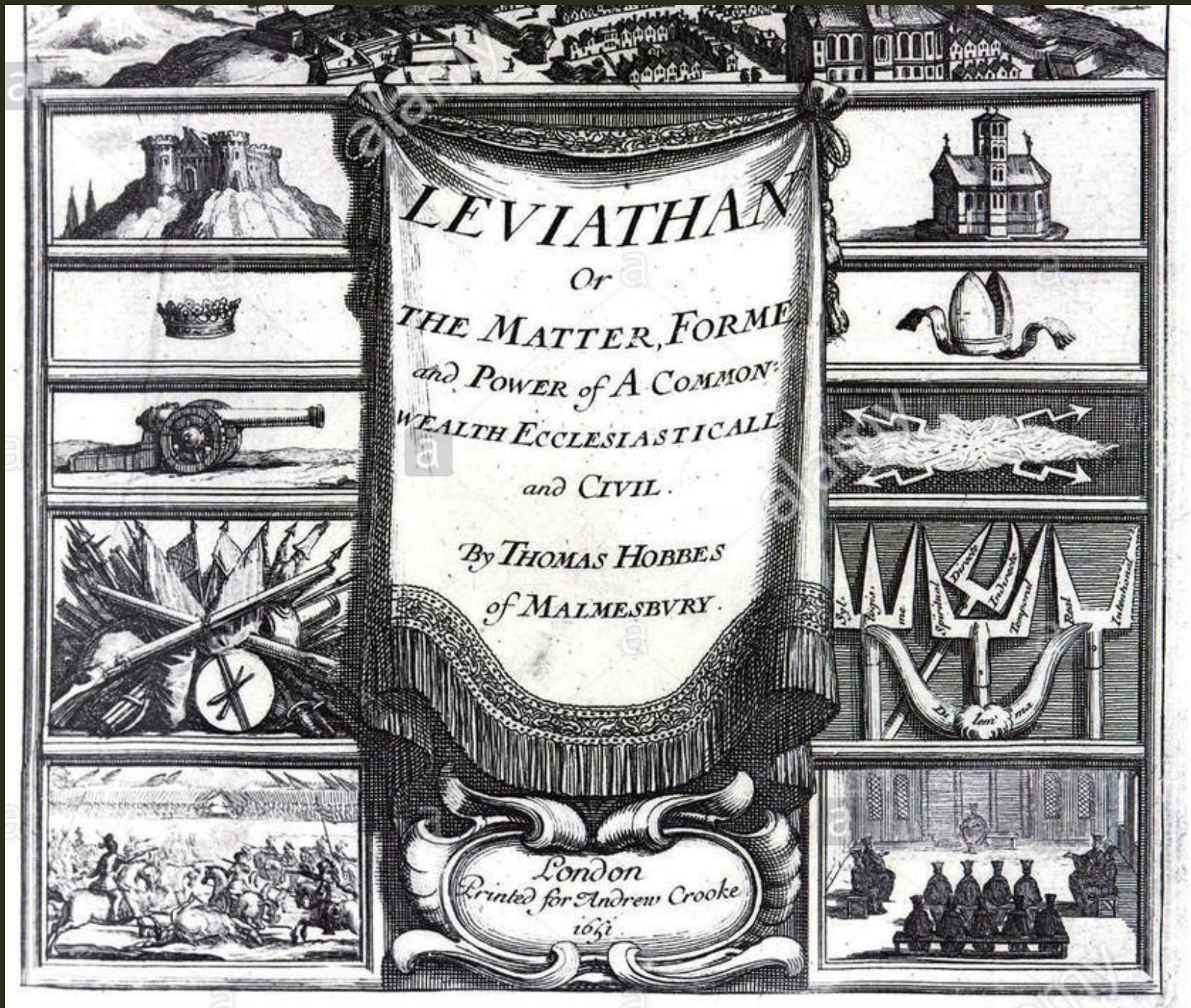
Thomas Hobbes
(1588-1679)

S
u
v
e
r
e
n
i
t
a

sv
rc
ho
va
no
st

S
u
v
e
r
e
n
i
t
y

s
u
p
r
e
m
a
c
y

n
o
s
t

Non est potestas Super Terram quae Comparetur ei Iob. 41. 24.

S
po
le
če
ns
ká

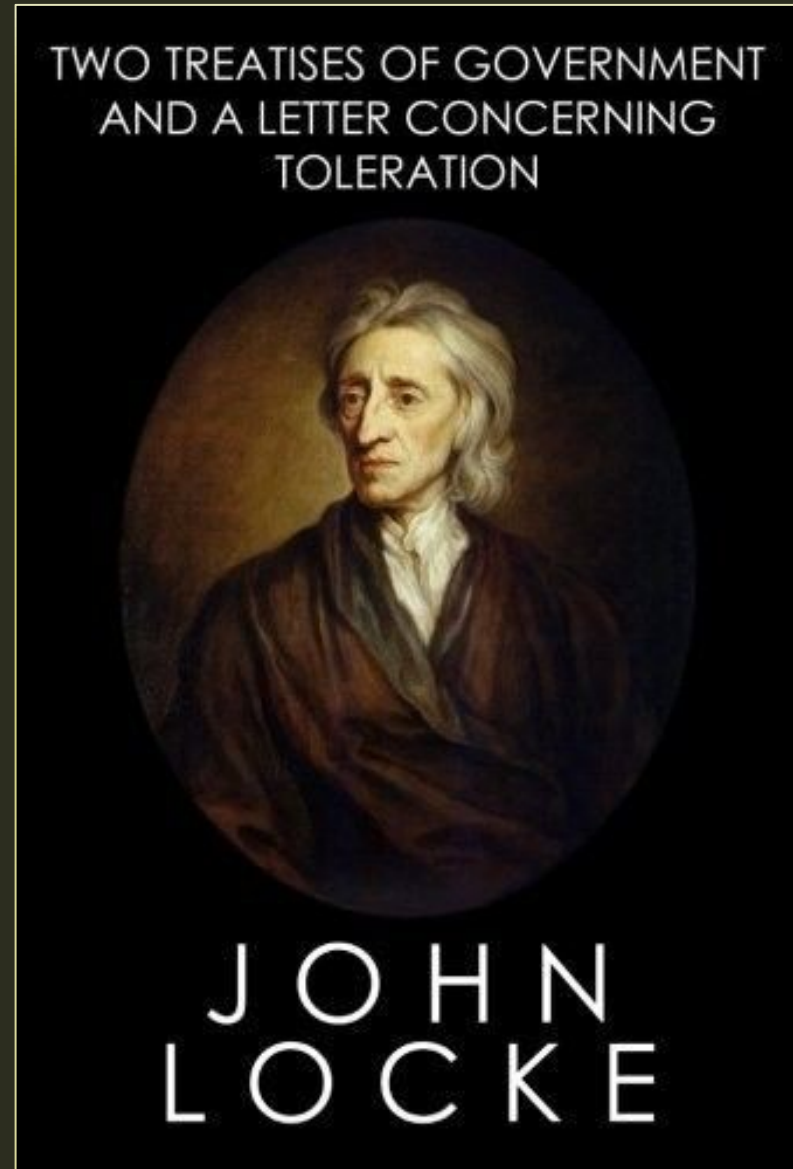
s
ml
ou
va

John Locke (1632-1704)

- *Dvě pojednání o vládě
(1689)*

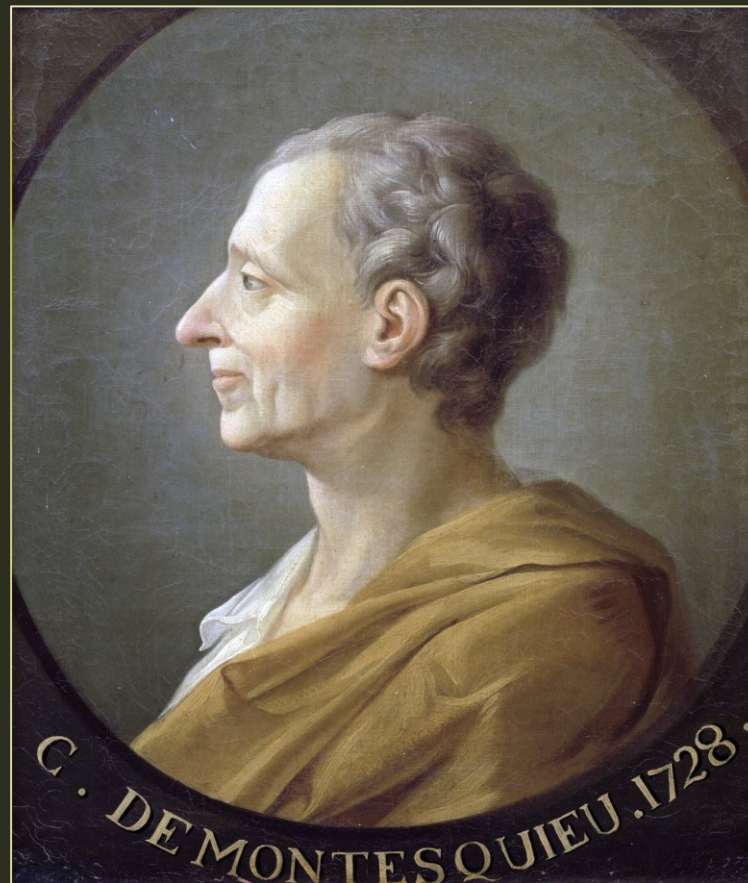
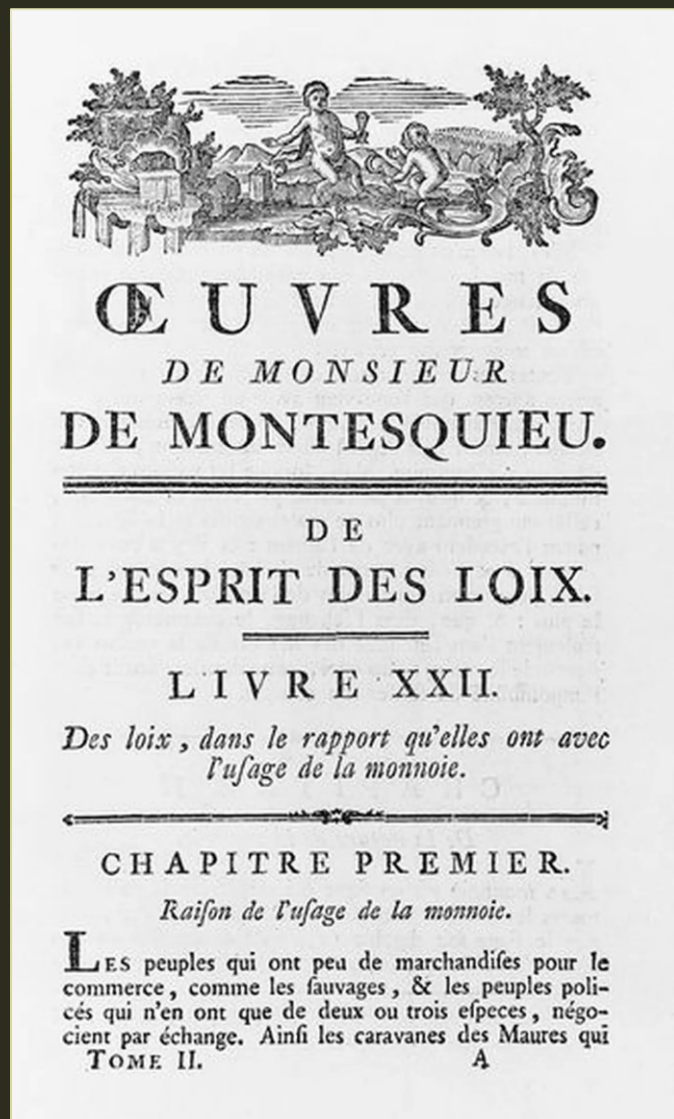
přirozený stav

přirozená práva

O duchu zákonů (1748)

Montesquieu
(Charles L. de Secondat)
(1685-1775)

- ▶ Na stránce www.kramerius-vs.nkp.cz – jak víte, dočasně otevřeny všechny knihy ke studiu online - čtěte knihu od Hagena Schulzeho: Stát a národ v evropských dějinách (Praha 2003), celé, ale zvláště kapitola Leviatan (s. 52-79), Právní a ústavní stát (s. 79-94).
- Ve studijních materiálech - „Suverenita“ „Moderní stát“ od předního evropského státopěvce Jellinka z přelomu 19. a 20. století. První text Vám ukáže, jak se problém suverenity vyvíjel v dlouhodobé perspektivě, druhý je pro ukázkou, abyste viděli, jak se na stát pohlíželo v době, která ještě hluboce věřila, že modernita je vrcholem dějinného pokroku a jeho završením.
- Základním pojmem při vzniku moderního unitárního státu je pojem **suverenity**, otázka **dělbí moci, teorie o společenské smlouvě**.
- Jak odpovídá J. Bodin a T. Hobbes v díle *Leviatan* a *O občanech* na otázku po vzniku státu a jeho moci? Jaký význam má suverenita? Jakou roli tu hraje společenská smlouva? Jaký je charakter státní moci?
- Jak proměnilo učení o dělbě moci Hobbesovu představu o státu – jak k tomu přispělo myšlení Johna Locka (zvl. *Dvě pojednání o vládě*) a francouzského myslitele Montesquieua v knize *O duchu zákonů* (1748)?